

יום ג' , נח' באב תשנ"ט (10 באוגוסט)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם גם הכוח לפתוח את שערי עתידם. אבא קובנר, 1978

היום הוא יום פטירתו של הנצי"ב: ר' נפתלי צבי יהודה ברלין, גשג 1894. היה מגדולי חכמי ישראל במחצית השנייה של המאה ה-19. נולד ב-1853 לראש ישיבת וולוז'ין, שם למד עד לסגירתה ע"י האונגרים רוסיה שנתים לפני פטירתו. היה ממנהיגי העולה ובימינו נחשב ל"ש"יג וולוז'ין מרכז-רוטני" (יהדות מרכז אירופה). הנצי"ב היה אהוד נאהב של מנהל אגודת "ציון" ובהכרזתו ליוני הטיף לשוב ארץ-ישראל. אחרי מותו, כ'מאה ברלין (בר-אילן) עמד בראש שנים ברש מנהל הציונות היג' (המזרחית).

אל הפסוק בפרשת "פיגזא" (שקרא לד"ה לשפר הבאה): שכור אלך אלך דליה זך עמלק... עומד רש"י על סמיכות פסוקים אלה והסיקיה הקולות אתם, ושר בשקליה, בזה לשונו: אם שקרה במצור ובמשקלות, הווי צואת מתיכוי (מהתקרות) האו"ה; שנתאר: מאצני מרמה גלעגה ה" [משלי י"א, 1] וכתב אתרו: בא לציון (=אויב מרושל) ויהוא קלון". כ'וצא בכך כותב הנצי"ב בפירושו על הגדה "הלחך צבר": הלא של מצור ומשקלות לא נכונים אמור מאז-כ' האצם מכאה בכך שאינו מאמין אליה בה, הנוגן מצון לכל בר'ה כפי שכאוי זיה. וים בלאו של עמלק להלחם עם ישראל מרכיבים נחרם כגוצאה מן הספקנות של יוצאי מצרים בהשגחה ה' אליהם ככתוב: "אל ר'ה בני ישראל ועל נסותם את ה' אמור: הים ה' בקרבנו אם אין" [שמות יז, 17]. לכן, נסמכו לתי הפרשיו (האסור להחזיק מצור ומשקלות פלומים, והמצווה לזכור את מצשה עמלק).

מזכיר הרב קוק (סיום המאמר על אגודת הארץ כתיקון למלא המראלים): גלובת המשקל לאו אלא של "צבת הארץ" היא ח'יבת הארץ, ולבכ"ה ח'נס" - ג'ילת עם". התעוררות בכלל ישראל, אמרו לעצמון רואים רק שבי"י ילועה" - ניצוצי אלוהי חכמים המופיעים תפן הרכים. וכל התהליך נראה לעיר פה, לעיר לשם. בל-לאג, ע'ינו להקצין ולקצף תהליך זה בכל כוחנו, לא רק ימיים טובים (להיו כאלה בכל הצורות) אלא כל הלם כולו, ג'ילת עם". אם ישגוק כל הלם לחונן ארצו בתלוי הכוסף, כזכיר פריצתו של החבר בסיום ספר כצרי: "כי יושלים אמנם תבנו כל'נספו בני ישראל אליה גבליה הכוסף עד שחיונו אבניה ולפריה". יגלה הקשר התהות' שבין הלם לארצו ויסוף אמו תורבן להג'אה בכ"ה ח'נס, וינוס מוצ' אב כ.מחם-אב" והצומח הפכו למעלים, והאב לששין ולשמה!

יום נעים !